

โทษปรับ : ศึกษากรณีระบบวันปรับ

นางสาววราภรณ์ ศิริสังข์วัฒน์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-639-161-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PUNISHMENT OF FINE : A STUDY OF DAY-FINE SYSTEM

MISS WARAPORN SIRISATCHAWAT

สถาบันวิทยบริการ

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

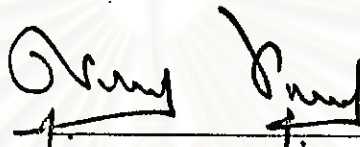
Academic Year 1997

ISBN 974-639-161-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

โทษปรับ : ศึกษากรณีระบบวันปรับ
นางสาววราภรณ์ ศิริสังข์วัฒน์
นิติศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นพ. สุภวัฒน์ ชุติววงศ์)

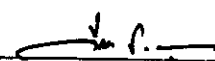
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังคสุวรรณ)

กรรมการ
(อาจารย์วิรุฬ ปานะบุตร)

วารสาร คิริสังวณ : โทษปรับ:ศึกษากรณีระบบวันปรับ (PUNISHMENT OF FINE: A STUDY OF DAY-FINE SYSTEM) อ.ที่ปรึกษา:รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ; 94หน้า.ISBN 974-639-161-5

การลงโทษปรับเป็นโทษที่บังคับต่อฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำผิด ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามกฎหมายป้องปรามหรือยับยั้งชั่งน้ำหนักที่มีหลักการลงโทษมิใช่เพื่อการแก้แค้นการกระทำผิดหากแต่เป็นการกำหนดค่าปรับอย่างสมเหตุสมผลอันมีผลพอเพียงต่อการสำนึกในการกระทำผิดหรือช่มชู้มิให้กระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้นโทษปรับจึงควรกำหนดอย่างเหมาะสมกับฐานะทางการเงินของผู้ต้องโทษปรับเพื่อประสิทธิภาพการบังคับใช้

จากการศึกษาพบว่า ระบบการลงโทษปรับทั่วไปมักใช้ระบบการปรับแบบตายตัวซึ่งค่าปรับมีได้เป็นสัดส่วนหรือแปรค่าตามฐานะการเงินของผู้ต้องโทษปรับเป็นเหตุให้โทษปรับอาจขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้และผลของโทษเป็นไปตามทฤษฎีแก้แค้นทดแทนมากกว่าการป้องปรามและช่มชู้การกระทำผิด

ในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงโทษโดยการนำระบบปรับแนวใหม่มาใช้ โดยมีหลักการคำนวณค่าปรับจากรายได้ต่อวันของผู้ต้องโทษและปรับเป็นจำนวนวัน เรียกกันว่า "ระบบวันปรับ" โดยมีพื้นฐานว่าโทษปรับต้องกำหนดให้เหมาะสมกับฐานะการเงินของผู้ต้องโทษอันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพการบังคับใช้และตรงต่อปรัชญาการลงโทษอย่างแท้จริงและได้มีข้ออ้างว่าผลดีของการใช้ระบบวันปรับก่อให้เกิดความยืดหยุ่นตามฐานะและอัตราโทษทันสมัยต่อภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ความยากของระบบนี้จะอยู่ที่การคำนวณรายได้ การตรวจสอบฐานะการเงินของผู้ต้องโทษซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละประเทศ

เมื่อพิจารณาโทษปรับตามกฎหมายไทยซึ่งใช้ระบบการปรับแบบตายตัวพบว่า กระบวนการยุติธรรมประสบปัญหาของการลงโทษปรับเช่นกัน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสนอว่า การนำระบบวันปรับมาใช้ย่อมเป็นทางเลือกใหม่เพื่อแก้ปัญหาของข้อบกพร่องในระบบที่ใช้เดิมได้หากได้มีการปรับวิธีให้เหมาะสม ดังนั้นในอนาคตสมควรมีการนำระบบวันปรับมาใช้ในประเทศไทยโดยควรทดลองใช้กับผู้ต้องคำพิพากษาที่เป็นนิติบุคคลก่อนเนื่องจากการคำนวณรายได้ที่เหมาะสมทำได้ง่ายกว่าบุคคลธรรมดาและควรนำมาใช้ในฐานความผิดที่เกี่ยวข้องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก่อนเพื่อให้สังคมเห็นว่าการใช้โทษปรับแบบใหม่นั้นมีความเหมาะสมกับการกระทำผิดที่มีมูลค่าผลประโยชน์ จำนวนมากที่ได้รับจากการกระทำผิดนั้นและยังผลให้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระบบการปรับต่อไป

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C 870871 : MAJOR LAW

KEY WORD: DAY-FINE

WARAPORN SIRISATCHAWAT : PUNISHMENT OF FINE: A STUDY OF DAYFINE SYSTEM.

THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. APIRAT PETHSIRI, JH.D. 94 pp. ISBN. 974-639-161-5

Fine penalty is a kind of penalty which effects economic status of the criminal. The objective of fine penalty under protection or deterrent theory is not of vengeance. On the other hand, it is to determine the reasonable sum of fine, which could effect the person's discretion to commit crime or to deter him future crime. Rate of the fine should, therefore, be determined in accordance with economic and financial status of the wrong doer to ensure the highest effectiveness of enforcement.

This research has found that in most countries, fine penalty is generally or Fixed-Sum System, of which the rate is not relevant or vary to financial status of the wrong doer. This might lead to the ineffectiveness of enforcement and the result of the fine is ultimately in compliance with retributive theory rather than that of deterrent.

In the present, new and improved fine system has been introduced, of which principle is impose the amount of fine by calculating each daily income of the wrong doer. The so-called "Day-Fine System" is based on the principle that the amount of fine should be determined in proportion to the wrong doer's financial status . It could be asserted that an advantage of implementing Day-Fine System is its flexibility which may accommodate financial reality and the rate of punishment into one consideration at the same time. However, the difficulty of this system is the reality of income calculation and the financial status examination of the wrong doer which is subjected to the particular circumstance of each country.

It is also found that the judicial system is encountering with problem of implementing Fixed-Sum System. This thesis recommends that the implementation of Day-Fine System can be another option to solve the advantage of the former system. Provided that it is suitably applied. Therefore, in the future, Day-Fine System should be gradually implemented in Thailand by starting which convicted juristic person since an appropriate income and financial status could be much simpler determined. Also, it should be applied to the offences relating to economic crime in order that the society will be able to judge whether the new system is suitable and shall be corresponded to the considerable value received from the crime committed. Further, the law concerning fine system may be amended as an extreme result.

ภาควิชา.....LAW.....

สาขาวิชา.....LAW.....

ปีการศึกษา 1997

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงลงได้ หากขาดความเมตตาและการเอาใจใส่เป็น
อย่างดีของท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ซึ่งได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและคำแนะนำต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการทำ
วิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ท่านรองศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญไญยภาส
ที่ได้ให้ความเมตตาและอนุเคราะห์แก่ศิษย์ตลอดระยะเวลาของการศึกษาในคณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้และได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยา
นิพนธ์ซึ่งท่านได้ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อความเมตตาของท่านรองศาสตราจารย์
มัทยา จิตติรัตน์ ที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่ารับเชิญเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำ
ในการตรวจแก้ไขปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ด้วยดี และ ขอกราบขอบพระ
คุณเป็นอย่างสูงต่อ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังคสุวรรณ ที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่ามา
เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านอัยการวิรุฬ ปานะบุตร ซึ่งท่านได้สละ
เวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้ข้อคิดเห็น เอกสารคำแนะนำอันเป็น
ประโยชน์ในการวิจัยตลอดจนกำลังใจในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ทั้งหลายที่ช่วยเหลือในการจัดหาข้อมูลและจัดทำรูปเล่ม
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาในวงการกฎหมายอยู่บ้าง ผู้
เขียนขอกราบเป็น กตเวทิตาแก่บุพการีผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งหลายของผู้เขียนและ
คณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ตลอดระยะเวลาของการศึกษานิติศาสตร์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสถาบันอันเป็นที่เคารพด้วยความสำนึกในพระคุณยิ่ง ตลอดจนผู้มีพระ
คุณทั้งหลายในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่าน

วราภรณ์ ศิริสังข์วัฒน์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	3
1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	3
1.5 ทฤษฎีแนวความคิดและสมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4

บทที่ 2

การกำหนดโทษปรับแบบระบบวันปรับ

2.1 ความหมายของการกำหนดโทษแบบระบบวันปรับ.....	5
2.2 แนวคิดและทฤษฎีของระบบวันปรับ.....	7
2.3 หลักเกณฑ์และวิธีกำหนดโทษระบบวันปรับ.....	10
1. รายได้ต่อวัน.....	12
2. จำนวนวันปรับ.....	15
3. จำนวนค่าปรับ.....	17
2.4 วิธีการบังคับใช้ระบบวันปรับในต่างประเทศ.....	17
- ประเทศสวีเดน.....	18
- ประเทศเยอรมัน.....	22
- ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	32
2.5 ปัญหาการบังคับใช้ระบบวันปรับ.....	37

บทที่ 3

วิเคราะห์ระบบการปรับแบบตายตัว-ระบบวันปรับ

3.1 แนวคิดและทฤษฎีระบบการกำหนดโทษปรับแบบตายตัว.....	40
3.2 ปัญหาของการกำหนดโทษปรับแบบตายตัว.....	48
3.3 ความแตกต่างของระบบปรับแบบตายตัว-ระบบวันปรับ.....	50
3.4 ข้อดี-ข้อเสียของระบบปรับแบบตายตัว-ระบบวันปรับ.....	52

บทที่ 4

วิเคราะห์การนำระบบวันปรับมาใช้ในประเทศไทย

4.1 วิเคราะห์หลักกฎหมายของการบังคับใช้โทษปรับในประเทศไทยปัจจุบัน..	58
4.1.1 วิเคราะห์โทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญา.....	58
4.1.2 กฎหมายอื่นที่มีโทษปรับทางอาญา.....	65
4.2 วิเคราะห์ปัญหาของโทษปรับปัจจุบันตามกฎหมายไทย.....	67
4.3 วิเคราะห์การนำระบบวันปรับมาใช้ในประเทศไทย.....	71
4.3.1 หลักเกณฑ์การคำนวณรายได้.....	71
4.3.2 อำนาจการเปิดเผยรายได้จากการประเมินภาษีอากร.....	74
4.3.3 การกำหนดปริมาณวันปรับ.....	77
4.3.4 ภาระการพิสูจน์รายได้.....	78
4.3.5 บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	78
4.4 แนวทางและผลกระทบในการนำระบบวันปรับมาใช้ในประเทศไทย.....	81
4.4.1 แนวทางการบังคับใช้.....	81
4.4.2 ผลกระทบจากการนำระบบวันปรับมาใช้ในประเทศไทย.....	82

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	88
รายการอ้างอิง.....	90
ประวัติผู้วิจัย.....	94

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย